

prof. dr Biljana Stošić

■ prof. dr Saša Lazarević

■ prof. dr Milica Kostić-Stanković

ODRŽIVO UPRAVLJANJE POSLOVANJEM: INOVACIJE, SOFTVER I KOMUNIKACIJE

Beograd, 2023

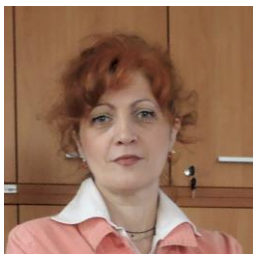
ODRŽIVO UPRAVLJANJE POSLOVANJEM: INOVACIJE, SOFTVER I KOMUNIKACIJE

EDITORI

**prof. dr Biljana Stošić
prof. dr Saša Lazarević
prof. dr Milica Kostić-Stanković**

Beograd, 2023.

EDITORI

Biljana Stošić

Univerzitet u Beogradu

Fakultet organizacionih nauka, Beograd, Srbija

Katedra za menadžment tehnologije, inovacija i održivog razvoja

e-mail: biljana.stosic@fon.bg.ac.rs

Prof. dr Biljana Stošić je rukovodilac Katedre za menadžment tehnologije, inovacija i održivog razvoja Fakulteta organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu. Diplomirala u oblasti informacionih sistema i tehnologija. Definisala i razvila nastavno-naučnu disciplinu Upravljanje inovacionim projektima, te grupu srodnih predmeta. Recenzent prijavljenih inovacija u nekoliko ciklusa u okviru projekta *Najbolja tehnološka inovacija*. Među brojnim projektima, rukovodila je projektom razvoja visokog obrazovanja iz oblasti upravljanja tehnologijom, inovacijama i ekološkom održivošću, uz podršku informacionih tehnologija. Autor je nekoliko knjiga iz oblasti, aktuelan je naslov *Upravljanje inovacijama i inovacionim projektima*, 2022.

Saša Lazarević

Univerzitet u Beogradu

Fakultet organizacionih nauka, Beograd, Srbija

Katedra za softversko inženjerstvo

e-mail: sasa.lazarevic@fon.bg.ac.rs

Prof. dr Saša D. Lazarević, redovni profesor Fakulteta organizacionih nauka na Katedri za softversko inženjerstvo Univerziteta u Beogradu. Član je brojnih strukovnih organizacija i komisija (*IEEE Computer Society*, *SEMAT Initiative*, *SCRUM Alliance*, *DOPIS*, *Instituta za standardizaciju Srbije*, *DIS*). Učesnik i rukovodilac brojnih komercijalnih i naučno-istraživačkih projekata. Pored matičnog fakulteta, angažovan je kao gostujući profesor i na inostranim fakultetima (Slovačka, Slovenija).

Milica Kostić-Stanković

Univerzitet u Beogradu

Fakultet organizacionih nauka, Beograd, Srbija

Katedra za marketing i odnose sa javnošću

e-mail: milica.kostic-stankovic@fon.bg.ac.rs

Prof. dr Milica Kostić-Stanković radi na poziciji šefa katedre za marketing menadžment i odnose s javnošću Fakulteta organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu. Član je saveta Mašinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Osim na matičnom fakultetu, u oblasti komunikacije i strategije digitalnih medija, angažovana je na master i doktorskim studijama Medicinskog fakulteta i Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Pravnog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i na više državnih univerziteta u Regionu. Angažovana je kao konsultant UNDP-a ja u oblasti strateške komunikacije u javnom sektoru. Rukovodilac je projekata strategije korporativne komunikacije i implementacije marketing inženjeringa u korporativnom sektoru. U EU projektima, angažovana je kao ekspert za organizaciju događaja i vidljivost rezultata projekata.

IZDAVAČ
Univerzitet u Beogradu – Fakultet organizacionih nauka
Jove Ilića 154, Belgrade, Serbia
www.fon.bg.ac.rs

DEKAN FAKULTETA ORGANIZACIONIH NAUKA
prof. dr Milan Martić

EDITORI
prof. dr Biljana Stošić
prof. dr Saša Lazarević
prof. dr Milica Kostić-Stanković

KOORDINATOR
prof. dr Gordana Savić

PRIPREMA I DIZAJN
doc. dr Pavle Milošević
Vukašin Brković
Marko Savićević

ŠTAMPA
BiroGraf Comp, Zemun

ISBN: 978-86-7680-423-8
Tiraž: 150

GODINA
2023.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

005(082)
001.895(082)
330(082)
007:004(082)

ODRŽIVO upravljanje poslovanjem : inovacije, softver i komunikacije / editori Biljana Stošić, Saša Lazarević, Milica Kostić-Stanković. - Beograd : Univerzitet, Fakultet organizacionih nauka, 2023 (Zemun : BiroGraf Comp). - VII, 417 str. : ilustr. ; 24 mm

Na vrhu nasl str.: Symorg 2022 [and] Sustainable Business Management and Digital Transformation: Challenges and Opportunities in the Post-COVID Era. - Tiraž 150. - Str IV-V: Predgovor / Biljana Stošić, Saša Lazarević, Milica Kostić-Stanković. - Bibliografija uz svaki rad. - Abstracts. - Registar.

ISBN 978-86-7680-423-8

а) Менаџмент б) Иновације в) Маркетинг г) Информационо-комуникационе технологије

COBISS.SR-ID 1114825225

PREDGOVOR

Monografija „Održivo upravljanje poslovanjem: inovacije, softver i komunikacije” predstavlja rezultat inicijative Fakulteta organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu, kao dugogodišnjeg organizatora simpozijuma organizacionih nauka, da neke od izuzetno značajnih i aktuelnih tema sa konferencije SymOrg 2022 dobiju punu afirmaciju kroz dalje istraživanje i povezivanje na nivou tematskih oblasti. U pitanju su savremeni koncepti inovacija i održivosti, razvoja softvera i informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT), te marketinga i komunikacija, koji se izučavaju na Fakultetu i primenjuju u praksi.

Inovativnost predstavlja uslov i jedan od ključnih faktora konkurentnosti, zbog čega je pojam inovacije, dugi niz godina, ključna reč u naslovu izuzetno velikog broja naučnih publikacija povezanih sa različitim aspektima menadžmenta i inženjerstva. U kontekstu globalnog razvoja, koncept inovacija se povezuje sa konceptom održivosti do nivoa povezivanja samih pojmova (engl. *innovability*). Još jedna ključna oblast, u današnjem vremenu dominacije znanja i informaciono-komunikacionih tehnologija, odnosi se na razvoj softverskih rešenja i ulogu veštačke inteligencije. Konačno, inovacije i digitalizacija podrazumevaju tržišne modele komunikacije koji imaju zasnovanost u nauci i struci, što je identifikovano kao suštinski segment za funkcionisanje ovako definisanog ekosistema.

U tom smislu, definisane su tri tematske oblasti: inovativna rešenja i održivi menadžment, razvoj softvera i informaciono-komunikacione tehnologije, i inovacije u marketingu i komunikacijama bazirane na održivosti i proširenoj realnosti. Na osnovu striktnih pravila recenzije koja važe za ovaj format publikacije, od većeg broja prijavljenih radova prihvaćeno je osamnaest radova. U prvoj tematskoj oblasti radovi se odnose na teoriju i praksu upravljanja inovacijama, održivi razvoj i održivi menadžment, upravljanje projektima, razvoj preduzetništva, te menadžment kvaliteta. U drugoj tematskoj oblasti, odabrani radovi se odnose na nekoliko ključnih tema iz domena razvoja softvera i IKT, od savremenih informacionih sistema i tehnologija do mogućnosti primene veštačke inteligencije. Treća tematska oblast sadrži rezultate istraživanja savremenih pristupa i instrumenata u oblasti marketinga i komunikacije u različitim delatnostima i industrijama - od zdravstvenog sistema do modne industrije, sa posebnim akcentom na orijentaciji prema novim generacijama konzumenata.

Obuhvat radova i komplementarnost različitih oblasti pokazuje povezanost savremenih istraživačkih tema koje su danas dominantne i značajne za organizacione nauke - u domenu teorijske analize u oblastima organizacije, menadžmenta i inženjerstva, ali, i u domenu mogućnosti dalje praktične primene rezultata istraživanja. Time se ostvaruje jedan od ključnih ciljeva ovog tematskog zbornika, u smislu povezivanja savremenih istraživačkih tema u oblasti organizacije, menadžmenta i softverskog inženjerstva, kako bi se doprinelo približavanju akademskog istraživanja potrebama prakse, te ostvarenju cilja održivog poslovanja.

Beograd, april 2023.

prof. dr Biljana Stošić
prof. dr Saša Lazarević
prof. dr Milica Kostić-Stanković

SADRŽAJ

<u>INOVATIVNA REŠENJA I ODRŽIVI MENADŽMENT</u>	1
<u>ULOGA EKONOMIJE DELJENJA U OSTVARIVANJU ODRŽIVOSTI I CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA</u>	2
<u>IZAZOVI U UPRAVLJANJU PROJEKTIMA DIGITALIZACIJE U POLJOPRIVREDI</u>	31
<u>PREGLED I ANALIZA METODA UPRAVLJANJA INOVACIONIM PORTFOLIOM</u>	53
<u>KARAKTERISTIKE, BARIJERE I MERE ZA RAZVOJ ŽENSKOG PREDUZETNIŠTVA U REPUBLICI SRBIJI</u>	75
<u>DA LI JE PROFIT VAŽAN ZA ODRŽIVI MENADŽMENT DRUŠTVENOG PREDUZEĆA? STUDIJA SLUČAJA IZ REPUBLIKE HRVATSKE</u>	101
<u>SPREDŠIT ALATI KAO PODRŠKA ODRŽIVOM UPRAVLJANJU PORODIČNIM POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA U REPUBLICI SRBIJI</u>	117
<u>MERENJE USPEŠNOSTI LIN ORGANIZACIJA PRIMENOM TBL PRISTUPA</u>	141
<u>MENADŽMENT KVALITETA U STUDENTSKIM UDRUŽENJIMA</u>	175
<u>RAZVOJ SOFTVERA I INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE</u>	203
<u>PODEŠAVANJE NIVOA KONZISTENTNOSTI U DISTRIBUIRANIM SISTEMIMA U ODNOSU NA RAZLIČITE OKOLNOSTI OKRUŽENJA I ZAHTEVA KORISNIKA</u>	204
<u>UPOTREBNA VREDNOST OTVORENIH PODATAKA U REPUBLICI SRBIJI</u>	229
<u>SILABIZ DŠJ ZA SPECIFIKACIJU POSLOVNE LOGIKE I GENERISANJE KORISNIČKOG INTERFEJSA</u>	251
<u>OPEN SHOP PROBLEM RASPOREĐIVANJA SA RECIRKULACIJOM: PRISTUP REŠAVANJA KONSTRUKTIVNIM ALGORITMOM</u>	275
<u>PREGLED I MOGUĆNOST PRIMENE NON-FUNGIBLE TOKEN SISTEMA</u>	295

<u>INOVACIJE U MARKETINGU I KOMUNIKACIJAMA BAZIRANE NA ODRŽIVOSTI I PROŠIRENOJ REALNOSTI</u>	317
<u>INSTITUCIONALNA KOMUNIKACIJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA U SRBIJI: ZNANJE I STAVOVI INTERNE JAVNOSTI</u>	318
<u>EKOLOŠKI ORIJENTISANA KUPOVINA: ISTRAŽIVANJE MOTIVACIJE MILENIJALACA I GENERACIJE Z</u>	341
<u>ANALIZA DIGITALNOG NASTUPA VODEĆIH MODNIH BRENDOVA</u> ..	361
<u>EFEKTIVNOST KAMPANJA SOCIJALNOG MARKETINGA U REPUBLICI SRBIJI</u>	381
<u>UTICAJ TEHNOLOGIJE PROŠIRENE REALNOSTI NA INTEGRISANE POSLOVNE KOMUNIKACIJE</u>	401
<u>INDEKS AUTORA</u>	417

INDEKS AUTORA

Anđelić, Ognjen	275	Miletić, Aleksandar	53
Antović, Ilija	229	Milošević, Isidora	175
Babarogić, Slađan	204	Milutinović, Radul	53, 117
Bilić, Ivana	101	Okanović, Milan	361
Cicvarić Kostić, Slavica	361	Pavković, Vladimir	381
Ćirović, Marko	2, 117	Perić, Tamara	381
Čurović, Tamara	75	Petrović, Dejan	31
Dimitrijević, Sara	175	Petrović, Nataša	2
Dlačić, Jasmina	341	Rajković, Teodora	75
Đorđević Milutinović, Lena	117	Rakićević, Zoran	275
Eferica, Natalija	361	Ruso, Jelena	175
Gatić, Milena	141	Savić, Dušan	251
Jejić, Olga	204	Simeunović, Barbara	141
Jeremić, Veljko	2	Stanimirović, Petar	31
Jovanović, Ivona	141	Stanojević, Jelica	295
Jović, Marija	401	Stanojević, Vojislav	251
Kostić-Stanković, Milica	318, 401	Stojadinović, Tatjana	229
Krstić, Jelena	318	Stošić, Biljana	53
Lakčević, Petar	275	Škembarević, Milica	204
Lazarević, Saša	229	Šošević, Uroš	295
Lečić-Cvetković, Danica	75	Štavljanin, Velimir	295
Lukić, Teodora	401	Vlajić, Siniša	251

Vlastelica, Tamara	381	Zdravković, Marija	318
Vratonjić Gligorijević, Aleksandar	31		

ODRŽIVO UPRAVLJANJE POSLOVANJEM: INOVACIJE, SOFTVER I KOMUNIKACIJE

Nacionalna monografija „**Održivo upravljanje poslovanjem: inovacije, softver i komunikacije**“ rezultat je selekcije istraživačkih radova izloženih od visokoreferenciranih autora na međunarodnom simpozijumu organizacionih nauka SymOrg 2022, održanom u Beogradu, od 11. do 14. juna 2022.

Recenzijom prijavljenih radova, od strane priznatih eksperta u oblastima kojima je monografija posvećena, prednost je data onima sa eklektičkim potencijalom za doprinos tematskom integrisanju. Predmetni okvir monografije čine: inovativna rešenja i održivi menadžment, razvoj softvera i informaciono-komunikacione tehnologije i inovacije u marketingu i komunikacijama bazirane na održivosti i proširenoj realnosti. Koncipiran na ovaj način, predstavlja izazov za proširenje interesovanja i znanja, predstavnicima akademske zajednice, ali i korporativnog i javnog sektora.